

[Aksel Larsen.]

alt dette måtte der kunne forhandles og er der jo for øvrigt blevet forhandlet. Man måtte sikre sig de gunstigste sociale virkninger af en sådan langtidspolitik, og det ville være uundgåeligt, at den efterhånden ville få et socialistisk sigte. Regeringen har selv forberedt sig på en sådan mere langsigtet politik, men anså det for nødvendigt hurtigt at få truffet visse foranstaltninger, og hertil havde den en plan i 3 punkter: et øjeblikkeligt avancestop — det er vedtaget af folketinget — indefrysning, bortfald eller suspension af en dyrtidsportion for lønmodtagere og udskrivning af en engangsskat, som skulle have til formål at skaffe statskassen de fornødne pengemidler, der kunne blive brug for i devalueringens følge.

Formålet med disse foranstaltninger skulle altså være mest muligt at bremse pris- og omkostningsstigninger og fastholde denne bremsende virkning så længe som muligt og samtidig sikre penge til løsning af visse statsopgaver. Hvad det sidste angår, er det min opfattelse, at de nødvendige midler ikke ville kunne skaffes og ikke vil kunne skaffes ved øjeblikkelige besparelser, selv om sådanne naturligvis er mulige og nødvendige; jeg har tit nok peget på nødvendigheden af sådanne besparelser og peget på, at intet område kan være fredet, men at dette naturligvis også gælder militærbudgettet.

Hvad angår bortfald af en dyrtidsportion, har vi bestandig været og må bestandig være principielt betænkelige ved, at man fra lovgivningsmagtens side griber ind i afsluttede overenskomster for arbejdsmarkedets parter. Vi ser på den anden side ikke bort fra, at i den givne situation vil en sådan foranstaltning ubestrideligt have virkninger, som må antages at være gunstige til at bremse prisstigninger, og naturligvis kan man sige, som det er sagt fra mange kredse i fagbevægelsen, at nytten af denne dyrtidsportion i denne situation var problematisk, hvis den derefter hurtigt indhentedes af nye prisstigninger.

Fagbevægelsen er altovervejende gunstigt indstillet over for denne forholdsregel, og det er stillet som et spørgsmål fra faglige lederes side, om tiden ikke var inde til overhovedet at opgive denne automatiske dyrtidsregulering, idet dette skulle give

gunstige muligheder ved selve overenskomstafslutningerne. Jeg kan ikke bestride, at der er muligheder her; i hvert fald minder jeg om, at nu til marts skal der i medfør af de overenskomster, der afsluttedes i foråret, gennemføres visse lønforhøjelser; det vil altså sige, at man inden for en 2-årig overenskomsts rammer kan gennemføre 1-årige forbedringer, og at man til juni måned skal have nedsat arbejdstiden med 1½ time ugentlig med økonomisk kompensation. Det er muligt, at fagbevægelsen vil stå stærkere i overenskomstforhandlingerne, hvis den ikke har en dyrtidsordning; det er ikke sikkert; jeg anfører det kun, fordi de argumenter, der er kommet frem, nu engang skal frem. Naturligvis er det i høj grad fagbevægelsens sag at tage stilling, og det er min mening, at hvis dansk fagbevægelse her havde sat sig imod en dyrtidsportions bortfald, så burde det ikke kunne gennemføres.

Nu er der jo for øvrigt sket det, at den oprindelige tanke om totalt bortfald er forladt, og det, vi her skal stemme om, er, hvorvidt en dyrtidsportion skal suspenderes og derpå træde i kraft om et år, og det gør naturligvis en vis forskel. Ikke desto mindre — betænkeligheder er der i hele arbejderbevægelsen, i hele arbejderklassen, også i mit parti og i vor folketingsgruppe, og vi har da længst muligt undersøgt, om man ikke kunne undgå sådanne indgreb og ved andre egnede foranstaltninger klare situationen. Jeg erkender, at vi ikke har været i stand til at foreslå noget egentligt, øjeblikkeligt virkende alternativ, og derfor var vor folketingsgruppe eller dens flertal indstillet på at gå i alvorlige politiske forhandlinger om, hvad man kunne supplere disse øjeblikkelige foranstaltninger med.

Vi har naturligvis også interesseret os for spørgsmålet om visse socialt ubehagelige virkninger af indefrysning af en dyrtidsportion og af engangsskatten. Vi var opmærksom på, at for de særlig lavtlønnede lønmodtagere ville tabet blive forholdsvis langt større end for dem med bedre lønninger, og vi har jo fået tilsagn fra regeringens side om en skattemæssig kompensation, som hr. Poul Møller tror ville ruinere statskassen og samfundet, hvad den aldeles ikke ville, men som faktisk ville skabe lighed og retfærdighed, så at sige en art